

ARGUS

de stem van sprakeloze wilde dieren

Colofon

ISSN 0166-5073

Argus is het tijdschrift van De Faunabescherming. Argus wordt twee keer per jaar toegestuurd aan donateurs die ten minste € 16,- per jaar betalen via IBAN: NL84INGB0000116072 te Renkum. Sympathisanten betalen € 5,- per jaar. Indien u Stichting De Faunabescherming testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Donateursadministratie

Postbus 150, 6870 AD Renkum,
Postbanknummer 116072.

Voor adreswijzigingen en vragen over de jaarlijkse donatie kunt u ons mailen:

donateurs.adm@faunabescherming.nl

Bij betaling vanuit het buitenland dient men de volgende codes te gebruiken:

IBAN: NL84INGB0000116072 en

BIC: INGBNL2A.

Secretariaat

Mw. A.P. de Jong,

Amsteldijk Noord 135, 1183 TJ Amstelveen,

Telefoon (020) 641 07 98,

Telefax (020) 647 37 00,

E-mail: info@faunabescherming.nl

Penningmeester

Mw. I. v.d. Abeele,

Korenbloemstraat 30, 6871 WE Renkum,

Telefoon (0317) 318 487

Bestuur

I. v.d. Abeele, A.P. de Jong, H.H. Niesen,

M. Oudenhuyzen, B. Ros

Aan deze Argus werkten mee

Ineke van den Abeele, Jan Bouterse, Cassandra,

Ed Destrée, Jozef Keulartz, Paul Meulwijk, Harm

Niesen, Kim Nouwen en Betty Ros

Redactie

Nettie Dekker, Pauline de Jong.

E-mail: argus@faunabescherming.nl

Website

www.faunabescherming.nl

Lay-out en druk

Van Berkum Graphic Solutions, Zwaag

Doelstelling

Stichting De Faunabescherming is een niet-gesubsidieerde, landelijke vrijwilligersorganisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeleid.

Stichting De Faunabescherming tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van onderzoek en het bekendmaken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Inhoud

Nettie Dekker. Redactioneel	3
Redactie. Nieuwe voorzitter, rectificatie, oproep vrijwilligers. Kort nieuws.	4
Jozef Keulartz. Jacht = Faunawanbeheer. Milieufilosof Keulartz over de rol van predatoren	5
Redactie. Lezerspost: H is van Havik	8
Redactie. Uitslag fotowedstrijd 'Schiet een damhert...'	9
Harm Niesen. Damherten Amsterdamse Waterleidingduinen	12
Redactie. Kievitseieren, smienten. Kort nieuws	15
Redactie. De foto en het verhaal. Paul Meuldijk wil dat vossen meer bescherming krijgen.....	16
Nettie Dekker. Nieuwe koers Natuurmonumenten. Directeur pleit voor beheerjacht	18
Cassandra. Cassandra exit. Column	21
Redactie. Natuur moet toch vooral zichzelf kunnen zijn. Interview met oud-bestuurslid Jan Bouterse	22
Nettie Dekker en Pauline de Jong. In het geweer. De zaak van de vegetarische vos	25
Redactie. Zwanendriften en zwanenjacht. Kort nieuws..	27
Redactie. Jachthut, tellingen grazers OVP. Kort nieuws..	29
Betty Ros. De buit van de vos.	31
Vogelvrij. Canadese gans	32

Voorpagina:

Winnende foto fotowedstrijd. Zie verder pagina 9.

Foto: Carolien Reindertsen

Redactioneel

NETTIE DEKKER

'If slaughterhouses had glass walls, everyone would be a vegetarian', zei Paul McCartney ooit. Dat hij gelijk heeft, blijkt maar weer eens uit de reacties op gruwelijke beelden uit een Frans 'biologisch' slachthuis die pas naar buiten kwamen.

Het doden van dieren maakt mensen wreed. Temple Grandin, een wetenschapper die onderzoek doet naar de veehouderij in Amerika, zag het in vrijwel alle slachterijen die ze bezocht. De wreedheden beperken zich niet tot 'officiële' slachterijen of het buitenland. Beelden gemaakt op een nertsenfokkerij in Nederland lieten medewerkers zien die de diertjes mishandelden, voordat ze hen in een vergassingskar smeten. Dat vele miljoenen 'productiedieren' overal ter wereld, en ook in ons land, een ellendig leven achter de rug hebben, is nog niet genoeg. Ze worden ook nog eens mishandeld voor ze veroordeeld worden tot een gruwelijke doodstrijd. Het doden van dieren is wreed. Wreedheden die ook in het veld plaatsvinden, ongekend dierenleed door de handen van jagers. We zien de meldingen regelmatig binnenkomen: gillende en stuiptrekkende dieren en jagers staan erbij en kijken ernaar. Incidenten, zoals de jagersclub elke keer weer beweert? We hebben het gezien bij de filmpjes over de ganzenjacht en laatst ook weer tijdens een zwanenjachtpartij die EenVandaag filmde. De wreedheden die jagers vossen aandoen zijn helemaal met geen pen te beschrijven. Maar wat houden ze van de natuur... Jagen maakt gewelddadig. Ergens op een plank op het ministerie van hobbyjager Van der Steur, ligt het rapport 'Dierenwelzijn in het vizier. De aard en omvang van dierenwelzijnszaken en de stand van zaken van de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland'. Een rapport waarin te lezen is: 'Er bestaat een relatie tussen jagen en agressie/geweld tegen dieren (...). Jagers zijn twee keer zo vaak

betrokken bij gewelddadige delicten tegenover dieren dan personen die niet jagen.'

Jagen is wreed. Het is een vorm van geweld tegen dieren waarvoor tegenwoordig zelfs de directeur van Natuurmonumenten pleit. Zelfs dat piepkleine beetje natuur dat we in ons land hebben, moet geëxploiteerd worden. Natuur waar ook nog vlees uit 'geoogst' moet worden. Stel je voor dat er een hoekje Nederland zou overblijven waar mensen geen geweld gebruiken tegen dieren, waar gezonde dieren niet wreed gedood worden. Dat dat hoekje er niet mag zijn, zelfs niet in natuurgebieden, stemt me intens verdrietig.

Ook verdrietig, zij het van een geheel andere orde, is dat dit de laatste *Argus* is waarin u een column van Cassandra tegenkomt. Cassandra, ik ga je intelligente – altijd in foutloos Nederlands geschreven – columns zo missen! Je vlijmscherpe, maar altijd beheerste pen en je 'barbed wit' waren een vaste waarde in *Argus*. Het ga je goed.

Jagen?
Natuurlijk
niet!

Nieuwe voorzitter

Op 7 september 2015 heb ik mijn voorzittershamer overgedragen aan Marianne Oudenhuisen. Marianne werd in 1957 te Rotterdam geboren en woont nu alweer vele jaren in Noord-Limburg. In 2013 gingen zij en haar man met pensioen en op hun campervakantie in datzelfde jaar werden ze in Zweden en Noorwegen voor het eerst geconfronteerd met de jacht. In plaats van de prachtige elanden in levenden lijve te mogen zien, zag zij deze dieren met hun kalveren doodgeschoten liggen op de aanhangwagens van de jagers. Deze jagers vierden daarbij groot feest. Dit was een stuitende ervaring. Terug in Nederland ging ze zich verdiepen in de jacht en hoe dat in Nederland geregeld is. Ze ontdekte dat jacht niet noodzakelijk is om te overleven. De jacht wordt uitsluitend als hobby uitgeoefend en is volkomen 'uit de tijd'. Via twitter ging ze de discussie

aan met jagers en natuurorganisaties. Ook nam ze regelmatig contact op met De Faunabescherming voor informatie en om misstanden te melden. Ze onderhield contacten met boswachters en andere mensen die zich betrokken voelden bij het beschermen van in het wild levende dieren. Zo viel ze op bij De Faunabescherming en werd ze gevraagd om de redactie te komen versterken. Al snel zagen we haar talent voor communicatie. We zien in haar dan ook een goede voorzitter, die de stichting kan begeleiden in deze tijden van snelle berichtgeving via social media. Ik blijf zelf woordvoerder en plaatsvervangend voorzitter.

Rectificatie

Helaas stond er een fout in de vorige *Argus*. Bij de voorpaginafoto is een verkeerde naamsvermelding geplaatst. De maker van de foto was Henk Bos. Nog veel meer prachtige foto's van Henk zijn te bekijken op zijn blog: <http://awd-bossie.blogspot.nl/>.

Jacht = Fauna- wanbeheer

Hoe belangrijk zijn grote jagers in de natuur? En welke invloed hebben zij op populaties

prooidieren? Dat Nederland geen grote jagers meer kent, is een veelgebruikt argument om te pleiten voor de een of andere vorm van populatiebeheer. Onterecht, zo beargumenteert milieufilosoof Jozef Keulartz: "Predatie speelt in onze contreien een ondergeschikte rol."

Jagers rechtvaardigen de jacht doorgaans met een beroep op een drietal claims: ze doen aan schadebestrijding, waarbij vooral gedacht moet worden aan wildvraat en verkeersongelukken; ze zorgen voor duurzame vleesproductie, een claim waarmee ze tegenwoordig hun imago proberen op te vijzelen; en ze pretenderen aan duurzaam faunabeheer te doen. Op al die claims valt heel wat af te dingen, het meest op de laatste: er is eerder sprake van faunawanbeheer dan van duurzaam faunabeheer.

Rol predatoren

De claim dat jagers bijdragen aan duurzaam faunabeheer wordt verdedigd door de jacht voor te stellen als substituuat voor predatie door grote carnivoren zoals de wolf of de lynx. Die voorstelling is misleidend, want prooipopulaties worden niet alleen (top-down) door predatie gereguleerd

maar ook en vooral (bottom-up) door het voedselaanbod. De rol van predatie in ecosystemen is dus relatief en predatie speelt in onze contreien een ondergeschikte rol, zo leert de wildecologie. Op grond van recent onderzoek naar het effect van wolven op hun prooien in het Poolse Woud van Białowieża komt ecooloog Dries Kuijper tot de conclusie dat de komst van de wolf niet zal leiden tot een sterke achteruitgang in aantallen herten, reeën of zwijnen in beboste gebieden zoals de Veluwe of het Drents-Friese Wold. "In de meeste gebieden is er geen sprake van dat wolven de populaties grote hoefdieren reguleren", aldus Kuijper in *Bionieuws* van 31 augustus 2013.

Doelstanden

Met dit ecologisch gegeven wordt in het faunabeheer geen enkele rekening gehouden. In tegendeel: door het instellen van heel lage doelstanden wordt juist voorkomen dat het voedselaanbod het aantal hoefdieren kan reguleren. Daarbij valt op hoe ontzettend laag die doelstanden zijn. Op de Veluwe bijvoorbeeld, gelden voor het edelhert en het wilde zwijn maxima van respectievelijk drie en twee dieren per 100 hectare. Om die lage doelstanden te bereiken moeten jaarlijks enorme aantallen grote hoefdieren worden afgeschoten.

Een voorbeeld: op de Veluwe golden voor de periode van 2005 tot 2010 de volgende (in het Faunabeheerplan vastgestelde) afschotcijfers:

Daarbij valt op hoe ontzettend laag die doelstanden zijn

Voor de Veluwe geldt al jaren een doelstelling voor afschot van wilde zwijnen van bijna 80 procent. (Foto: Staatsbosbeheer)

wild zwijn 77,8 procent, ree 70 procent, edelhert 70 procent en damhert 70 procent, wat het totaal brengt op 72,5 procent jaarlijks af te schieten dieren. In dezelfde periode bedroegen de gemiddelde sterftcijfers in de Oostvaardersplassen: heckrond 8,4 procent, konikpaard 16,2 procent, edelhert 20,7 procent, wat het totaal gemiddelde op 17,6 procent brengt. Daarbij gaat het niet om proactief afschot van veelal gezonde dieren, maar om reactief afschot, dat erop gericht is dieren uit hun lijden te verlossen. Iemand heeft ooit uitgerekend dat het jaarlijks afschot op de Veluwe te vergelijken valt met een 'plaag' van 1400 wolven gedurende acht maanden. Niet voor niets noemt wildbioloog Geert Groot Bruinderink de Veluwe 'de grootste schiettent van Noordwest-Europa'.

Verborgene winterslaap

Duurzaam natuurbeheer wordt door zo'n groot-schalige jacht helemaal om zeep geholpen.

Hierdoor worden immers alle natuurlijke mechanismen buiten werking gesteld die wilde dieren in de loop van de evolutie hebben ontwikkeld om met periodieke voedseltekorten om te gaan. Zo hebben herten in de winter een 'verborgen winterslaap', ook wel 'pseudohibernatie' genoemd. Wanneer zij niet gestoord of bijgevoerd worden, daalt hun lichaamstemperatuur tot 1,5 graden Celsius, waardoor hun energiegebruik gehalveerd wordt, en ze dus met veel minder voedsel toekunnen.

Het fenomeen van de verborgen winterslaap bij edelherten is trouwens ook bij Nederlandse jagers allang bekend. Op 8 april 2005 publiceerde Het Edelhert 'De nieuwe inzichten in de ecologie van het edelhert' – een vertaling van een artikel uit 2004 over dit onderwerp van de hand van Walter Arnold, voorzitter van het Weense onderzoekscentrum voor wildbiologie en ecologie.

Natuurlijke krimp

Een ander natuurlijk proces, dat door grootschalige jacht ondermijnd wordt, is de vermindering van de vruchtbaarheid van vrouwtjes als gevolg van vermagering. Ze slaan dan een of twee jaar over met het krijgen van een jong, wat de vrouwtjes de gelegenheid geeft om weer voldoende aan te sterken. Hierdoor krimpt de populatie en komt er weer meer voedsel beschikbaar. Groot-schalige bejaging werkt averechts en leidt juist tot een hoge reproductiesnelheid van de dieren. Wilde zwijnen op de Veluwe brengen vier keer meer biggen voort dan natuurlijk is. En Veluwe herten produceren gemiddeld 1 tot 1,5 kalfje per hinde, tegenover 0,6 in de Oostvaardersplassen, waar alleen reactief beheer plaatsvindt.

Niet alleen worden er door jagers ongelooflijke aantallen gezonde dieren afgeschoten, binnenkort 2200 van de 3000 herten in de Amsterdamse Waterleidingduinen, maar ook het welzijn van de overgebleven dieren staat hierdoor ernstig onder druk. Hun sociale organisatie wordt letterlijk aan flarden geschoten. Dat blijkt ook uit

de gemiddelde levensverwachting van de overgebleven dieren, dat een belangrijke indicator is van dierenwelzijn. De edelherten op de Veluwe leven bijvoorbeeld maar half zo lang als die in de Oostvaardersplassen.

Boze reacties

Om met een smakelijke anekdote te eindigen: naar aanleiding van een bezoek aan de Oostvaardersplassen in de nawinter van 2010 schreef Philip Salm, toenmalig voorzitter van Vereniging Het Edelhert, op de site van de vereniging: 'Mij staat geen betere beheersvorm voor ogen dan wat Staatsbosbeheer hier laat zien.' Salm vond dan ook dat 'wat mij betreft de vereniging haar standpunt inzake de Oostvaardersplassen geheel moet herzien of als de gesmeerde bliksem met een serieus, diervriendelijker beheersconcept op de proppen moet komen'. Na boze reacties van de leden werd zijn verslag snel verwijderd. Ruim een maand na dato stapte de heer Salm tot veler opluchting op als voorzitter van de vereniging.

Jozef Keulartz is emeritus hoogleraar Milieuwetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen, en senior onderzoeker bij Toegepaste filosofie aan de universiteit van Wageningen. Hij doet onderzoek en schrijft veelvuldig over natuurbeheer, bijvoorbeeld over de botsing tussen de 'oude' garde van natuurbeschermers en de 'nieuwe natuurbeschermers', de 'neo-greens' ofwel de ecomodernisten. De spanning tussen dierenwelzijn en soortbehoud heeft zijn speciale interesse, en daarmee onderwerpen als de functie van de dierentuin, de (her)introduktie van dieren, begeleide migratie en het probleem van exoten.

Jozef Keulartz in de buurt van Stavanger.

Bronnen:

- Maartje Kouwen, 'Wat doet de wolf in Nederland', *Bionieuws*, 31 augustus 2013, www.zbs.bialowieza.pl/g2/big/2014_01/b5a2512f2b49d8f98dfe1c0a3017b91f.pdf
- 'Veertig jaar grofwildonderzoek', interview met ecoloog Geert Groot Bruinderink in *De Nederlandse Jager*, 6 maart 2014
- 'De verborgen winterslaap', artikel uit *Deutsche Jagd Zeitung* 3/2004, Vereniging Het Edelhert, 8 april 2005, www.hetedelhert.nl/dossiers/37-oostvaardersplassen/806-08-04-2005-de-verborgen-winterslaap

H is van havik

Maar liefst vier pagina's trok de *Trouw*-bijlage *Letter&Geest* uit voor een interview met schrijfster Helen Macdonald van *H is van havik*. Ook andere media, van *RTL Late Night* tot *Vroege Vogels*, besteedden ruimschoots aandacht aan het boek. Ook bij het verschijnen van de originele uitgave, *H is for Hawk*, publiceerde *Trouw* erover. In 'Praten met roofvogels' schrijft Andrea Bosman over haar bezoek aan Fares Boustanji, die met zijn bedrijf *Rebird* 'roofvogel-trainingen' geeft aan managers.

Alle lofzangen op het boek en daarmee het 'promoten' van de roofvogelhouderij schoot Faunabeschermer Ed Destrée in het verkeerde keelgat: 'Het kan haast niet anders of het interview in *Letter & Geest* met Helen Macdonald over haar havik moet bedoeld zijn om het egoïstische karakter van haar, en van veel mensen, aan de kaak te stellen. Het zit namelijk zo dat de 42-jarige Macdonald een jonge havik koopt om het verdriet bij het overlijden van haar vader te boven te komen. Dat dier gaat ze vervolgens temmen, enz. Ten slotte schrijft ze er een boek over en reist de wereld rond om dat aan de man te brengen.

Het interview maakt weer eens duidelijk dat de mens in het middelpunt staat en het dier voor eigen genoegen misbruikt. Noch voor de *Trouw*-interviewer, noch voor Macdonald, is dit een punt. Het dier als speelgoed. Hoeveel uur per dag de vogel opgesloten is in een donkere kooi, als mevrouw aan het werk is, lezen we niet. Hoe

het hongerig gehouden wordt, evenmin. Niet lezen we dat de schrijfster met haar aankoop de (ook illegale) handel in roofvogels steunt en deze met haar boek nog verder bevordert. Geen moment geeft het interview blijk van het feit dat het hier niet gaat om een gedomesticeerd dier, zoals een hond of een kat, maar om een roofvogel. Een wild dier, dat niet voor de lol van Helen Macdonald op aarde is.'

De Faunabescherming onderschrijft de mening van Destrée. Roofvogels horen in de natuur en niet bij particulieren, handelaars of valkeniers. Achter het fokken en houden van deze dieren gaat een wereld van illegale praktijken en dierenleed schuil.

Bronnen:

- Jann Ruyters, 'De wereld krimpt met een havik op je arm', *Trouw*, *Letter & Geest*, 17 oktober 2015
- Andrea Bosman, 'Praten met roofvogels', www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/article/detail/3994963/2015/05/02/Praten-met-roofvogels.dhtml
- Natuurlijk leidinggeven - Bekijk jezelf door de ogen van een roofvogel, www.rebird.eu/nl

Fotowedstrijd

Schiet een damhert ... met de camera!

De damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) zijn niet schuw want er is nog nooit op ze geschoten. De dieren vertonen hun natuurlijk gedrag en vormen vooral daardoor een belangrijke attractie voor de bezoekers van het gebied. De Faunabescherming is dan ook fel tegen het voorgenomen afschot van zo'n 2400 damherten. Om het belang van de damherten voor de AWD onder de aandacht van zo veel mogelijk mensen te brengen, organiseerde De Faunabescherming een fotowedstrijd.

De winnende foto

Juryrapport

De fotowedstrijd 'Schiet een damhert ... met de camera' was een succes. Velen stuurden hun foto's in en de overgrote meerderheid was van goede kwaliteit. En natuurlijk zijn we ook blij met de impliciete steun die de fotografen op deze manier geven aan onze acties om de damherten in de AWD te beschermen.

Na een eerste schifting bleef een 'longlist' van 33 foto's over. De jury, bestaande uit Yvonne van der Mey, Rob Voss, Henk Bos en Harm Niesen, stond voor de taak hier de beste zes uit te selecteren en een uiteindelijke winnaar aan te wijzen. Dit bleek niet gemakkelijk, maar de jury slaagde er toch in (zonder dat het tot een gewelddadige confrontatie kwam). De winnende foto geeft op buitengewoon aansprekende wijze het unieke van de Amsterdamse Waterleidingduinen weer. Nergens in ons land kan een vergelijkbare foto gemaakt worden. Een volkomen ontspannen damhert kijkt toe hoe een net zo ontspannen meisje van haar lunch geniet. Deze foto verdient de voorpagina en de cadeaubon voor een workshop natuurfotografie bij Yvonne van der Mey of een cadeaubon met dezelfde waarde. De vijf net-niet-winnaars zijn ook zeker een publicatie in *Argus* waard.

De Faunabescherming en de jury danken alle inzenders voor hun betrokkenheid. Zij zullen zich net als wij realiseren, dat het maken van dergelijke foto's volstrekt onmogelijk wordt als er jaarlijks een grootschalige slachting onder de dieren plaatsvindt.

© Carolien Reindertsen

Harm Niesen, juryvoorzitter

*De volgende foto's maakten kans om te winnen,
maar werden het net niet...*

© Betty Nicolai

© Remco Stunnenberg

© Ilse Kootkar

© Ilse Kootkar

©CARLA EEKELS

© Carla Eekels

© Nico van Bentem

HARM NIESEN

Damherten Amsterdamse Waterleidingduinen

Damherten krijgen de schuld van de achteruitgang in biodiversiteit in de Amsterdamse Waterleidingduinen. De beheerders van het gebied zijn daarom van plan de populatie herten te decimeren. Er zijn veel redenen voor de teruglopende biodiversiteit betoogt Harm Niesen, maar begrazing door damherten hoort daar niet bij.

De kans om in de Amsterdamse Waterleidingduinen damherten te zien is vele malen groter dan elders in ons land in vergelijkbare gebieden. (Foto: Harm Niesen)

Damherten leven al vele decennia in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) en nog veel langer in het noordelijk daarvan gelegen Nationaal Park Zuid Kennemerland (NPZK). Daar kwamen in de jaren 1950 al damherten voor, die naar alle waarschijnlijkheid afkomstig waren uit het aangrenzende hertenkamp van het Provinciaal Ziekenhuis in Santpoort. In het NPZK zijn altijd damherten (en reeën) geschoten, om 'verkeersonveilige situaties te voorkomen'. In de AWD daarentegen, is op damherten nooit geschoten, wel op reeën gedurende vele jaren. Het verhaal wil dat zowel reeën als damherten in de vorige eeuw in de AWD zijn uitgezet. Vooral daar zijn de aantallen damherten de laatste decennia sterk toegenomen. Zo sterk, dat nogal wat mensen menen dat het er 'te veel' zijn. Hoeveel herten er zijn weet niemand. Nauwkeurige tellingen zijn onmogelijk, foutentellingen tot 100 procent zijn niet ongewoon. Dit is voor sommigen kennelijk een vrijbrief om steeds grotere aantallen te noemen als bewijs voor een zogenaamde 'overpopulatie'.

Te veel

Om maar vast met de eindconclusie te beginnen: overpopulaties bestaan biologisch gezien niet. De aantallen zijn er, biologisch gezien kan het dus. De damherten in het gebied zijn gezond, dus wat de dieren zelf betreft is er geen enkel probleem. De redenen waarom er iets aan de aantallen damherten in het gebied zou moeten worden gedaan lagen de laatste tien jaar nadrukkelijk altijd en uitsluitend *buiten* de AWD. De dieren zouden een gevaar vormen voor het verkeer en richten schade aan op met name bloembollenbedrijven. Dat laatste was zeker waar. In hoeverre de verkeersonveiligheid veroorzaakt werd door de herten en niet vooral door de verkeersdeelnemers zelf, is zeer de vraag. Feit is dat pas een paar jaar geleden waarschuwingsborden zijn geplaatst. Sinds twee jaar zijn deze problemen feitelijk geheel opgelost. Er staat nu een effectief hertenkerend raster rondom de AWD en van enig gevaar voor het verkeer of landbouwschade door herten vanuit de AWD is absoluut geen sprake meer. Dat is kennelijk een doorn in het oog van de lieden die zo nodig willen beheren: de beheerders van het NPZK en de gedeputeerde van Noord-Holland, Jaap Bond. Zij willen dat de AWD en NPZK één groot leefgebied voor het damhert wordt, met

overall hetzelfde beheer, lees: schieten. Nieuwe argumenten waren dus broodnodig.

Klachten

Nogmaals, tot voor kort werd er nooit geklaagd over enige vorm van schadelijkheid van de herten in het gebied. Integendeel, de manier waarop de herten het gebied begrazen, werd als nuttig en veel natuurlijker gezien dan wat er in andere duingebieden gebeurt, waar Schotse hooglanders, paarden, schapen en geiten worden ingezet. Niet-inheemse dieren, die zonder uitzondering een veel grotere impact op flora en fauna hebben dan damherten. Natuurlijk hebben de damherten invloed, maar als grote planteneter horen ze thuis in dit gebied. Desondanks werd tot en met 2015 een derde deel van het gebied begraasd door koeien en schapen. Omdat beheerders en provincie ook wel begrepen dat deze begrazing het argument om op damherten te gaan schieten, te weten omdat hun begrazing schadelijk zou zijn voor de natuur, volledig om zeep helpt, hebben zij de schapen en koeien met ingang van dit jaar verwijderd. Overigens wordt een aanzienlijke oppervlakte van het gebied nog steeds jaarlijks mechanisch gemaaid. De rapporten over de vlinders, insecten en de flora leveren op geen enkele manier een bewijs dat damherten schadelijk zijn voor de biodiversiteit. Die schade is er wel, maar heeft als oorzaak – en dat weten de beheerders drommels goed – de overmatige stikstofdepositie vanuit de lucht. Daardoor is de begroeiing van het duin geheel veranderd en zijn veel kalkminnende planten zo goed als verdwenen.

Hypocriet

Overigens is het buitengewoon hypocriet dat uitgerekend de beheerders van de AWD zich zorgen maken over de achteruitgang van de biodiversiteit. Wat hier sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw aan achteruitgang en mismanagement heeft plaatsgevonden, kent zijn weerga niet. Sinds die tijd is meer dan een derde deel van het gebied geheel vergraven en afgegraven. Om smerig water uit de Lek te infiltreren en om zand voor Amsterdam-West te winnen. Vanaf diezelfde tijd werden er op grote schaal bossen

Overpopulaties bestaan biologisch gezien niet

aangeplant, met name exotische Oostenrijkse dennen. Grote grazers waren er in die tijd niet. In de jaren zestig werden enkele reeën in het gebied losgelaten. Voor de jacht uiteraard, die daarna nog vele jaren in stand bleef. Damherten kwamen nog later en aanvankelijk ging het om kleine aantallen. Daar is nooit op gejaagd, waardoor ze gelukkig nooit schuw zijn geworden. Hetzelfde geldt voor de vossen in het gebied, die vanaf eind jaren zeventig in het gebied opdoken. Ondanks de explosieve uitbraak van de konijnenziekte myxomatose in de jaren vijftig, kwam het konijn er in de decennia daarna zeer algemeen voor, net als hun toenmalige belagers, wezel, hermelijn en bunzing. Alle drie zijn nu vrijwel uit het gebied verdwenen. De konijnen werden gezien als een plaag en een bedreiging

Kaler kan niet

voor de zeewering: de duinen zouden gaan stuiven en heel Nederland zou onderlopen. De konijnen werden op enorme schaal geschoten – en gestroopt – net als de massaal in het duin gekweekte en losgelaten fazanten. Deze jagersprooien werden bewaakt door jachtopzichters, die illegaal de kleine marterachtigen bestreden, bijvoorbeeld met klemmen waarop vergiftigde chloralose-eieren werden gelegd. Eksters en kraaiachtigen werden geschoten. Door elk groot nest ging een schot hagel en dat kostte vele ransuilen en torenvalken het leven. Ondanks deze ernstige aanslagen broedden er in die tijd veel en veel meer soorten vogels dan nu. En geen van deze soorten is verdwenen door de begrazing door damherten of door de komst van de vos (met uitzondering van de enkele paartjes stormmeeuw en zilvermeeuw die er toen broedden).

Vlinders

De voorstanders van de damhertenjacht hebben geen idee hoezeer de duinen in de loop der jaren veranderd zijn. Behalve de binnenduinrand waren de duinen in de jaren veertig en vijftig van de vorige eeuw bijna kaal en boomloos. In de jaren zestig waren er nog uitbundig bloeiende grote vlakten van hoornbloem en soms driekleurig duinviooltje en rolklaver. Dankzij de zure neerslag verdwenen deze kalkminners. En daardoor, inderdaad, kregen vlinders als de kleine parelmoervlinder en de duinparelmoervlinder het moeilijk. Dit is dus niet te wijten aan de damherten, want hetzelfde effect is ook in andere duingebieden zichtbaar. Nergens in Nederland doen de uiterst zeldzame keizermantel en de aardbeivlinder het zo goed als nu in de AWD. Even spectaculair is de plotselinge uitbarsting van het koevinkje. En zoals overal in het land gaan de aantallen landkaartjes en argusvlinders achteruit. Aanwijzingen voor enig verband met de aanwezigheid van damherten zijn er niet. Klap op de vuurpijl is waarschijnlijk toch wel dat de beheerders nu bezig zijn grote oppervlakten van het duin vrijwel volledig van elke vegetatie te ontdoen. Kaler kan niet. Hoezo, schade aan de begroeiing door begrazing door damherten? Onder het mom van exotenbestrijding en het verwijderen van de stikstofrijke bovenlaag wordt het duin omgevormd tot een woestijn, betaald met belastinggeld uiteraard. Beheer van natuurgebieden door de jaren heen blijkt niet veel meer te zijn dan een opeenvolging van modegrillen.

Biodiversiteit AWD

De volgende broedvogels zijn sinds de jaren zestig uit de AWD verdwenen: zomertaling, patrijs, grauwe kiekendief, torenvalk, boomvalk, scholekster, griel, kleine plevier, Kievit, grutto, wulp, tureluur, kempahaan, visdief, zomertortel, ransuil, steenuil, nachtzwaluw, zwarte specht, oeverzwaluw, tapuit, paapje, grauwe klauwier, wielewaal en geelgors.

De beheerders hebben inderdaad heel wat biodiversiteit te herstellen! Maar liefst 25 soorten, stuk voor stuk indicatoren voor een goed en volledig ecosysteem. Is daar dan niets voor in de plaats gekomen? Zeker wel, maar meestal generalisten, die op vele plaatsen te vinden, zoals als kleine karekiet, bosuil en buizerd.

Kievitseieren rapen verleden tijd?

Na de historische uitspraak van de Raad van State op 14 januari 2015 die het rapen van kievitseieren in Friesland verbood, leek het aaisykjen voorgoed van de baan. De Bond Friese VogelWachten (BFVW), die de beslissing een 'historische blunder' noemt, legde zich er niet bij neer. Op 24 december vroeg deze opnieuw een ontheffing aan om in het voorjaar van 2016 te mogen rapen. Daarbij startte deze organisatie een petitie om de provincie ervan te overtuigen het rapen toch weer toe te laten. Zo'n 2700 mensen tekenden de petitie.

Na de uitspraak vroeg de provincie Friesland SOVON Vogelonderzoek Nederland onderzoek te doen naar de stand van de kieviten. De conclusie van het rapport was duidelijk: de kievit bevindt zich in een ongunstige staat van instandhouding. Het aantal vogels is in tien jaar

gemiddeld met 2,8 procent per jaar gedaald en het leefgebied wordt steeds kleiner. Een conclusie waar ook de provincie niet omheen kon: op 26 januari 2016 besloot gedeputeerde Kramer geen ontheffing voor het aaisykjen te verlenen. Hij zag onvoldoende juridische mogelijkheden en verwachtte dat de Raad van State een ontheffing niet in stand zou laten.

De eierzoekers lieten het er niet bij zitten. Ongeveer de helft van de vogelwachten ging akkoord met een plan om tijdelijk alleen te zoeken, en niet te rapen. Daarop verbood het ministerie het 'in competitieverband zoeken' op straffe van een dwangsom. De BFVW koos eieren voor zijn geld en riep de leden op om het zoeken te staken. *SOVON en de Vogelbescherming riepen 2016 uit tot het Jaar van de kievit. Meer informatie via www.sovon.nl/nl/jaarvandekievit.*

Smient deze winter veilig

Succes voor de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) en Vogelbescherming: de rechter schorste op 7 januari in een voorlopige voorziening een provinciaal besluit voor het op grote schaal afschieten van smienten. Hij deed dit omdat de provincie Noord-Holland de cijfers van de Faunabeheereenheid zonder enige controle had overgenomen. Hiertoe is een provincie wel verplicht voor ze ontheffingen mag afgeven. In 2014 floot de rechter de provincie ook al eens terug, omdat de cijfers waarop ze haar ontheffing baseerde ondeugdelijk waren. Tijdens de zitting werd duidelijk dat er tussen 30 november en 6 januari al 799 smienten waren geschoten. Ook dit cijfer zorgde voor verwarring aldus Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland: 'Gaaf het om het aantal keren dat er op smienten is geschoten of gaat het om 799 gedode smienten?'

Smienten zijn hoofdzakelijk wintergasten; in maart verlaten ze Nederland weer.

Hoe dan ook mogen er geen smienten meer worden gedood tot zes weken nadat Noord-Holland een besluit heeft genomen op de ingediende bezwaren. In de praktijk betekent dit dat de overgebleven vogels deze winter veilig zijn. Dit is goed nieuws, want Nederland is een belangrijk overwinteringsgebied voor de soort. Later in januari verbood de rechter ook het afschieten van smienten in Zuid-Holland.

© Paul Meuldijk

***“Het is beter als vossen wél bang
zijn voor mensen”***

‘Ook vossen hebben recht op bescherming’

Een beeld zegt meer dan duizend woorden. Een waarheid als een koe, maar soms roept een beeld ook vragen op. Wat te denken van deze foto van een moedervos met haar jong? *Argus* vroeg de fotograaf naar het verhaal achter deze foto.

Wie ben je?

Mijn naam is Paul Meuldijk en ik ben fanatiek amateurfotograaf. Ik fotografeer van alles, maar in de natuur voel ik me het meest thuis.

Waar heb je de foto genomen?

De foto is een paar jaar geleden genomen ‘ergens in Midden-Delfland’. Ik heb deze foto gekozen, omdat de moedervos mij in de gaten had, maar ze geen argwaan had en bleef zitten. Een bijzonder, ongedwongen moment voor mij, maar het is beter als vossen wél bang zijn voor mensen. Vossen worden het hele jaar door bejaagd; altijd onder het mom van schadebestrijding.

Zie je wel eens misstanden?

Ik ben eens klemmen tegengekomen, die zijn verboden. Ze worden gebruikt, want ik heb ook een keer een manke vos gefilmd die een stuk poot miste. Het jagen met aardhondjes is legaal, maar ik vind dat zó middeleeuws. Een vos in het nauw drijven totdat hij vol doodsangst zijn hol uit vlucht, waar heren met een geweertje staan te wachten. Een keer zag ik een hol dat was dichtgestopt met dikke grasplaggen. De dag daarvoor had ik bij dat hol nog een paar jongen zien spelen...

Denk je dat jagers en boeren vossen haten?

Het lijkt erop. Zo weet ik dat een jager uit het

Westland bezig was met een vangkooi op een klaverblad bij de A4 (Kethelplein). Helemaal daarvandaan om hier vossen dood te maken? En wat voor schade veroorzaken ze daar dan? Ik vraag het wel eens en dan krijg ik vaak te horen: wat weten stadsmensen nou van natuur? Maar ik kwam hier als kind al met mijn vader en nu fiets ik er bijna dagelijks. Vaak extra vroeg, zodat ik foto's kan nemen. Jagers zien vossen als concurrent en zien ze liever dood dan levend.

Wat zou je graag zien veranderen?

Ik heb gemerkt dat alle natuurorganisaties in dit gebied tegen de vos zijn. Het verhaal is altijd, er zijn veel te veel vossen, maar zo vaak zie je ze helemaal niet. Als ik iets verdachts zie, meld ik dat. Daar heb ik een goed adres voor. Gelukkig ben ik niet de enige die hier een oogje in het zeil houdt. Als er al veel vossen zouden zijn, dan moet de natuur de tijd krijgen om het zelf te regelen. Vossen ruimen ongedierte en kadavers op. Zo helpen ze muizenplagen voorkomen. Ook vossen hebben recht op bescherming. Ze hebben een belangrijke functie in de natuur. En het is zo mooi om ze in een weiland opeens omhoog te zien springen als ze een prooi zien!

Nieuwe koers Natuurmonumenten

Natuurmonumenten, Nederlands grootste natuurclub, lijkt volledig afgestapt van de 'Geen jacht, tenzij...'-filosofie. Dit blijkt uit een interview dat in januari in *De Jager* verscheen. 'Beheren moet', aldus directeur Marc van den Tweel.

Nu al schiet Natuurmonumenten veel wilde dieren af, vertelt Van den Tweel: 'Kijk je naar de afschotcijfers, dan zijn wij mogelijk zelfs de grootste jager van Nederland.' Liet de organisatie voorheen alle geschoten dieren in het bos liggen, 'Op dat laatste zijn we teruggekomen. Voortaan kan een deel van het geschoten wild gebruikt worden voor consumptie. Onze achterban vindt

dat prima, hetgeen nog eens is bekrachtigd door onze ledenraad. Dat heeft te maken met nieuwe opvattingen die erop neerkomen dat je geschoten wild best mag gebruiken. In de praktijk komt onze nieuwe aanpak erop neer dat vijftig procent van het geschoten wild blijft liggen

ten behoeve van de biodiversiteit, terwijl de andere vijftig procent wordt benut voor consumptie.' Met deze 'nieuwe opvattingen' schurkt Natuurmonumenten steeds dichterbij tegen de 'benuttingsjacht' van de jagers, al zegt Van den Tweel daarover: 'De uitkomst is weliswaar voor de helft

dezelfde als bij de Jagersvereniging – een geschoten dier mag worden geconsumeerd – maar de jagers doen dat vanuit een benuttingsfilosofie, terwijl Natuurmonumenten het doet vanuit een beheerfilosofie.'

Nieuwe wereld

We leven in een nieuwe wereld, aldus de directeur. Een wereld waarin maatschappelijke organisaties als Vogelbescherming en Dierenbescherming, die niet willen samenwerken met Faunabeheereenheden geen invloed hebben. 'Zo zie ik dat. Het feit dat beheer niet langer een exclusief "feestje" is van jagers en terreineigenaren, maar een verantwoordelijkheid van iedereen, vind ik een goede stap.' Hij beschrijft de nieuwe koers van Natuurmonumenten als: 'Rond natuurgebieden faciliteren we lokaal communities waarin we mensen uitnodigen actief mee te denken over visie en uitvoering. We maken mensen "medeplichtig". In die zin proberen we iedereen te engageren die een rol speelt in het buitengebied. Met inbegrip van de jagers.'

Beheer moet

Van den Tweel: 'Als je wild in Nederland wilt hebben, moet je beheren. Meer wild in Nederland betekent meer beheren.' Hij ziet 'dat het draagvlak voor beheer is toegenomen. Twee jaar geleden zijn wij achterbanraadplegingen over onze omgang met wilde dieren gaan doen. Daarmee zijn we gestart omdat we het gevoel hadden dat we ons lieten gijzelen door de uitersten in het debat. Zeg maar: tien procent van de samenleving aan de ene kant van het spectrum en tien procent aan de andere kant. Mensen met zeer uitgesproken opvattingen, volledig overtuigd

'We zullen we de jagers de komende jaren hard nodig hebben'

van het eigen gelijk, zeer dominant in het debat aanwezig en zeer weinig tolerant ten opzichte van andersdenkenden. Die twee vleugels drukten een zwaar stempel op de discussie over de omgang met wild in Nederland. Min of meer gevangen in dit debat, voelden we een zekere schroom om te praten over beheer van wild, iets wat we als Natuurmonumenten tenslotte wel doen.'

Meer jacht

Van den Tweel ziet een toekomst waarin Natuurmonumenten gezamenlijk met de jagers optrekt: 'Ik vind dat we de morele plicht hebben daaraan te werken. Garanties voor resultaat zijn lastig te geven, maar de intentie is er aan onze kant. Wil je in Nederland een gezonde natuur overeind houden, dan moet je alle daarvoor beschikbare krachten mobiliseren en niet met het vergrootglas speuren naar wat je scheidt.' Verderop in het artikel gaat hij nog verder door te op te merken: 'in het kader van de beheerjacht zullen we de jagers de komende jaren hard nodig hebben. Door de toegenomen wildstand zal er de facto

meer gejaagd moeten worden in Nederland en zullen we vaker een beroep op hen moeten doen. In dat verband zoeken we ook vrijwillige faunabeheerders. We proberen de samenleving te mobiliseren voor vrijwillige natuurbescherming.'

Sportvisserij

En passant verdedigt Van den Tweel in het artikel de sportvisserij: 'Dadelijk woon ik een meeting van sportvissers bij. Onze achterban denkt genuanceerd over sportvissen. Met name de jonge achterban vindt dat een mooie vorm van vrijetijdsbesteding, terwijl een aanzienlijk deel van de oudere leden dat afwijst. Ondanks die discussie werken we als Natuurmonumenten samen met de sportvissers aan een groot natuurontwikkelingsproject in het Haringvliet. (...) we hebben een ontspannen verhouding en vinden elkaar op bepaalde punten. Dat gaat zonder verkettering en zonder polarisatie.'

**'We maken mensen
"medeplichtig"'**

MARC VAN DEN TWEEL
Directeur Natuurmonumenten

'Door de toegenomen wildstand zal er meer gejaagd moeten worden'

'Als je wild in Nederland wilt hebben, moet je beheren. Meer wild betekent meer beheren. De grote meerderheid van onze achterban begrijpt dat. Daarom gaan we opener en transparanter over ons beheer communiceren.'
Directeur Marc van den Tweel van Natuurmonumenten over de nieuwe koers van 's lands grootste natuurbeschermingsorganisatie.

Marc van den Tweel
Directeur Natuurmonumenten | 06 40 40 40 40

Deze website heeft mogelijk inhoudelijk samenhang met de website van Natuurmonumenten. Het is niet bedoeld om te worden gebruikt voor commerciële doeleinden. Het is niet bedoeld om te worden gebruikt voor commerciële doeleinden. Het is niet bedoeld om te worden gebruikt voor commerciële doeleinden.

De website heeft mogelijk inhoudelijk samenhang met de website van Natuurmonumenten. Het is niet bedoeld om te worden gebruikt voor commerciële doeleinden. Het is niet bedoeld om te worden gebruikt voor commerciële doeleinden.

Directeur Natuurmonumenten pleit in *De Jager* voor meer jacht.

Oproep De Faunabescherming

De Faunabescherming is geschrokken van dit nieuwe 'wereldbeeld' van de directeur van Natuurmonumenten en vroeg hem per brief nadrukkelijk afstand te nemen van jagers en sportvissers: 'Zij verbruiken onze schaarse natuur in plaats van haar te beschermen. Van Natuurmonumenten verwachten wij uitsluitend dat laatste.'

Reactie Natuurmonumenten

'Natuurmonumenten zal zich niet distantiëren van jagers en vissers'

Het antwoord van Van den Tweel liet niet lang op zich wachten: 'In antwoord op uw vraag kan ik dan ook helder zijn: nee, Natuurmonumenten zal zich niet distantiëren van jagers en vissers. Dit zeg ik in de overtuiging dat natuurbescherming niet gebaat is bij polarisatie en uitsluiting, maar juist bij het vergroten van het wederzijds begrip, respect en de samenwerking tussen alle partijen die betrokken zijn bij ons buitengebied.'

Commentaar

Jacht is jacht

Het is duidelijk. Volgens de directeur van Natuurmonumenten zijn mensen die in het wild levende dieren willen beschermen uit de tijd. Het is een politiek standpunt waaraan geen enkele ecologische onderbouwing ten grondslag ligt. Ook Van den Tweel weet dat populatiebeheer met het geweer geen langdurig effect heeft. Hij mag dan een duidelijk verschil zien tussen de benuttingsjacht van de hobbyjagers en de beheerjacht die hij voorstaat, jacht is jacht. Hij gaat volledig voorbij aan de schade die jacht in natuurgebieden aanricht. Voor natuurlijk faunabeheer lijkt in de 'nieuwe wereld' van Natuurmonumenten geen plaats meer, en voor in het wild levende dieren nog minder.

*Hoe lang zijn de wilde dieren in het Deelerwoud nog veilig voor jagers?
(Foto: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=27811334>)*

*Het interview in De Jager is te vinden via www.jagersvereniging.nl/interview-met-marc-van-den-tweel/.
De brief van De Faunabescherming is te downloaden via www.faanabescherming.nl/cms/wp-content/uploads/2016/02/reactie-op-interview-De-Jager-Van-den-Tweel.pdf.*

Cassandra exit

CASSANDRA

column

Dit mijn laatste column. Eerdere bijdragen van mijn hand, zoals 'De plezierslager', gaven soms aanleiding tot protesten, maar meestal kwamen er na publicatie weinig reacties, goed- of afkeurend. Dat zal bij dit slotexemplaar niet anders zijn. Maar ik heb de columns met veel plezier geschreven en eerlijk gezegd kan het me weinig schelen wat iemand anders ervan vindt.

Wie was Cassandra? Ze was een dochter van Priamus, de koning van Troje. Zo mooi was ze, dat de god Apollo zijn welgevallig oog op haar liet vallen. Als tegenprestatie voor haar gunsten vroeg ze van hem de gave om de toekomst te voorspellen. Maar daarna weigerde ze om met hem het bed in te duiken. Als straf bepaalde de god dat niemand haar ooit zou geloven. Cassandra voorspelde de ondergang van Troje en waar schuwde tegen het binnenhalen van het beruchte Paard. Maar niemand geloofde haar en het liep slecht met haar af. Ze werd onthoofd. Waarom klinkt dat anno 2016 zo bekend? Uiteraard had zij haar eigen einde ook voorzien, in dat opzicht was haar lot niet te benijden.

Gelukkig kan ik de toekomst niet voorspellen. Maar iedere dag word ik geconfronteerd met berichten over mensen en dieren die helemaal geen toekomst meer hebben, eenvoudigweg omdat ze vermoord zijn. Voor mensen is dat vaak ver weg, maar soms ook dichtbij, zoals wanneer je in Parijs een terrasje gaat pikken. Dieren worden wel heel dichtbij, vaak onder de ogen van natuurliefhebbers, vermoord. Eerst heette dat jacht, nu faunabeheer. Een dier heeft maar één hobby: in leven blijven en liefst nog nakomelingen voortbrengen. Mensen daarentegen hebben hobby's als jagen, vissen, en grote hoeveelheden goedkoop vlees eten. Voor deze hobby's worden ontelbare dieren omgebracht, die dat helemaal nergens aan verdiend hebben.

Wat drijft een jager? Erg veel onderzoek is daar niet naar verricht. Jagers zijn vaak in het dagelijks leven steunpilaren van de maatschappij: artsen, dierenartsen of wetenschappers. Waarom trekken deze mensen in hun vrije tijd een halfjaar

pak aan en sluipen ze tot de tanden bewapend door onze natuur? Ik kan het zelfs niet beginnen te begrijpen. Ze begrijpen het zelf ook niet, geloof ik, en daarom proberen ze hun genot van het doden op allerlei manieren maatschappelijk aanvaardbaar te maken. Daarover is in dit blad uitgebreid gepubliceerd en al hun argumenten kunnen gemakkelijk worden ontkracht.

Je hoeft ook helemaal niet helderziend te zijn om te voorspellen dat de situatie van wilde dieren alleen nog maar verder zal verslechteren. Onder dreiging van een 'tsunami' aan vluchtelingen maken vele landen politiek gezien een ruk naar rechts. En jacht is rechts, dat moet voor iedereen duidelijk zijn. 130 km per uur rijden, onbeperkt consumeren en er vrolijk op los knallen, dat is het rechtse credo in Nederland. Daar zal ik met een column niet veel aan kunnen veranderen.

Eén ding is wel zeker: ooit komt er een kentering. Of ik dat nog ga meemaken is koffiedik kijken. Intussen wens ik alle mensen van goede wil, die op veel manieren, vaak tegen de verdrukking in, het tij proberen te keren, alle succes toe. Ook ik blijf me, op andere manieren, inzetten voor een betere wereld. De klimaatverandering bedreigt nog meer dieren dan de jacht. Misschien zullen mijn volgende columns, in andere publicaties, wel over dat onderwerp gaan.

Cassandra by Robinson Jeffers

The mad girl with the staring eyes and long white fingers
Hooked in the stones of the wall,
The storm-wrack hair and screeching mouth: does it matter, Cassandra,
Whether the people believe
Your bitter fountain? Truly men hate the truth, they'd liefer
Meet a tiger on the road.
Therefore the poets honey their truth with lying; but religion—
Vendors and political men
Pour from the barrel, new lies on the old, and are praised for kind
Wisdom. Poor bitch be wise.
No: you'll still mumble in a corner a crust of truth, to men
And gods disgusting—you and I, Cassandra.

Links:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Cassandra_%28mythologie%29

http://www.famouspoetsandpoems.com/poets/robinson_jeffers/poems/17107

'Natuur moet toch vooral zichzelf kunnen zijn'

Moet de natuur zich altijd maar aan veranderende omstandigheden aanpassen? Jan Bouterse, bestuurslid van De Faunabescherming tussen 1993 en 2007, heeft er een duidelijke mening over. Wat ziet hij als de belangrijkste problemen bij het beschermen van de natuur in het algemeen en de fauna in het bijzonder? En waar valt voor De Faunabescherming de komende jaren winst te behalen?

'De gevaren voor de natuur en de dieren die daarin leven liggen vooral op het vlak van de interactie van natuur en landbouw en die tussen natuur en recreatie en verkeer', denkt Bouterse. 'Een andere kwestie is hoe faunabescherming en jacht zich in de toekomst tot elkaar gaan verhouden. Jacht is in veel opzichten uit ecologisch oogpunt overbodig, nutteloos en nodeloos verstorend.'

Onderzoek

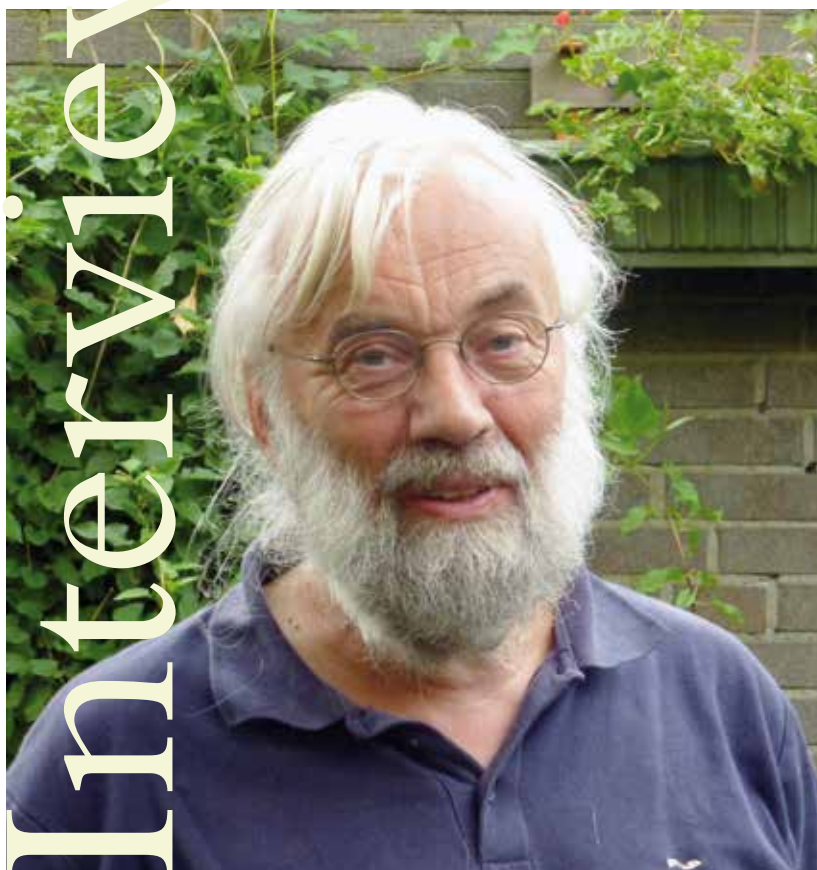
Jan Bouterse kwam ooit bij De Faunabescherming (toen nog Kritisch Faunabeheer) terecht als vertegenwoordiger van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV): 'Ik zat in de landelijke natuurbeschermingscommissie.' Hij studeerde houtteelt in Wageningen, met natuurbescherming en ecologie als hoofdvakken. 'Mijn belangstelling

was vooral gericht op "plantaardige" zaken, maar ik heb ook een onderzoek uit-

gevoerd dat als titel had 'De invloed van lawaai op fauna'. Wetenschappelijke literatuur over het onderwerp was toen nauwelijks te vinden. We hebben het nu over de jaren zeventig van de vorige eeuw. Mijn hoogleraar, Mörzer Bruyns, adviseerde mij om naast wetenschappelijke literatuur ook een aantal jaargangen van het blad *De Nederlandse Jager* door te lezen. Ook daarin vond ik nauwelijks bruikbare informatie. Het gevolg van de exercitie was wel dat ik een grote

Demonstreren en protesteren deed ik eigenlijk nooit

Jan Bouterse was veertien jaar bestuurslid van De Faunabescherming.

Interview

tegenzin tegen de jacht en jagers heb gekregen! Al die stukjes (vaak onder schuilnaam), in slecht Nederlands geschreven, waarin het eigen bedrijf werd verheerlijkt en tegen mensen van buiten met andere opvattingen werd aangeschopt.'

Herrie

Uiteindelijk leverde zijn onderzoek toch wat op: 'Ik kwam erachter dat wilde dieren aardig wat herrie tolereren, als ze verder maar met rust gelaten worden (bijv. op militaire oefenterreinen), dat slimmere vogels zich niet door knalapparaten laten afschrikken, maar er eerder door worden aangelokt ("daar valt wat te halen"), en dat ontploffingen in en onder water (bijv. bij seismologisch onderzoek) door de daarbij ontstane schokgolven voor vissen fataal zijn. Toentertijd was nog niet bekend dat vogels wel degelijk last hebben van lawaai. Zo weten we nu dat sommige soorten langs drukke snelwegen duidelijk minder succesvol broeden.'

Ecovisie

Jan Bouterse werkte destijds met de toenmalige voorzitter Jeen Poeder aan een Ecovisie voor de stichting, 'een beleidsvisie over de omgang met dieren en met de natuur. Deze vormde de basis voor discussies binnen de stichting over de Flora- en faunawet voordat deze in 2002 in werking trad. Demonstreren en protesteren deed ik eigenlijk nooit. Op de een of andere manier kwam het daar nooit van, maar ik had altijd veel bewondering voor faunabeschermers die – al of niet ludiek verkleed – met spandoeken naar bijeenkomsten gingen waar veel jagers kwamen. Mensen die ook confrontaties met jagers in het veld niet uit de weg gingen.'

Natuur of muziek

'Al snel werd duidelijk dat de uitgangspunten van de nieuwe wet aan alle kanten werden geschon- den. Via Algemene Maatregelen van Bestuur kregen jagers allerlei mogelijkheden om dieren toch te bejagen. Het voorschrift dat eerst gekeken moest worden naar andere manieren om dieren te verjagen of landbouwschade te voorkomen, werd massaal ontweken. En het overhevelen van taken vanuit Den Haag naar de provincies maakte het lastiger om zicht te houden op wat zich daar precies afspeelde. Het was ook de tijd dat ik me realiseerde dat ik moest kiezen tus- sen twee activiteiten: leven in de wereld van de

natuur of muziek. Ik hield mij toen al bezig met historische muziekinstrumenten. Later ben hierop gepromoveerd.' Het werd de muziek en hij verliet De Faunabescherming: 'Ik vond dat ik beter één activiteit heel goed kon doen dan meerdere op minder dan halve kracht'.

Bedreigingen

Het grootste probleem voor De Faunabescher- ming is volgens Bouterse 'dat de jagerswereld een veel te grote invloed heeft op de besluitvor- ming hoe met wilde dieren om te gaan. Het is zaak daar voortdurend tegen te blijven ageren. Een andere bedreiging voor in het wild levende dieren vormt de agrarische sector: landbouw, tuinbouw en veeteelt worden steeds intensiever (met alle gevaren van dien voor het milieu). Hier lijden vooral de klassieke weidevogels onder. Als soorten er wel van profite- ren, zoals grauwe ganzen, dan is het al gauw Leiden in last. Een ander pro- bleemveld zie ik bij de te- gengestelde belangen van natuur en recreatie. Veel buitengebieden worden intensief gebruikt door hondenuitlaters, hardlo- pers en mountainbikers. Natuurterreinen waar je rustig kunt wandelen en misschien nog wat wilde dieren kunt zien, moet je met een kaarsje zoeken. Nieuwe natuur, zoals de Groene Jonker bij Nieuwkoop, kon er slechts komen als er ook wandelpaden werden aangelegd (waar prompt crossmotoren van moesten worden afgejaagd).'

Intrinsieke waarde

'Moet de natuur zich altijd maar aan verande- rende omstandigheden aanpassen? We hebben er binnen het bestuur uitgebreid over nagedacht. Natuur moet toch vooral zichzelf kunnen zijn. Dat heeft te maken met de term "intrinsieke waarde" uit de Flora- en faunawet. Bij dat "zichzelf zijn" gaat het om meer dan een modieuze kreet. Ons idee was dat je zeker bij fauna zo min mogelijk sturend moet optreden. De Ecovisie gaat uit van vijf criteria van natuurlijkheid die voor de catego- rie van niet-gehouden dieren zo goed mogelijk door de mens gerespecteerd en bevorderd moe- ten worden:

- vrijheid van beweging;
- vrijheid van voedselvergarig;

Jagerswereld heeft een veel te grote invloed heeft op de besluitvorming

- vrijheid van voortplanting en populatieopbouw;
- de mogelijkheid dat elk dier en elke diersoort naar zijn aard kan leven en deel kan nemen aan de natuurlijke kringlopen, waarbij de mens niet ingrijpt bij (natuurlijke) ziekte en dood; en
- afwezigheid van benutting, bestrijding en versterking door de mens.

Wat mij betreft gelden deze criteria, stuk voor stuk, nog steeds.'

Toekomst De Faunabescherming

Jan Bouterse heeft zich afgevraagd wat de waarde is van het werk dat hij voor De Faunabescherming heeft gedaan: 'Naast het werk aan de Ecovisie heb ik geprobeerd het wetenschappelijk onderzoek op het gebied van faunabescherming te volgen en die informatie binnen het bestuur en in *Argus* door te geven. In dat kader moet de serie artikelen over herintroductie van (bijna) verdwenen diersoorten in Nederland worden gezien.' Daarover heeft hij nog een opmerking:

'Vaak worden introductieacties groot in het nieuws gebracht, maar een paar jaar later hoor je er weinig meer van. Hoe gaat het nu met de veldhamster (korenwolf) of verschillende vlinders die zijn uitgezet? Wat is het broedsucces van de raaf in Nederland? Het is heel lastig hier informatie over te vinden.'

En over het geven van juiste informatie is hij duidelijk: 'Dat is essentieel voor het werk van De Faunabescherming. Het begint allemaal

met het verzamelen van betrouwbare waarnemingen, daarmee kun je en moet je verder werken. Een wens van mij: nog eens een congres meemaken waar echt diep wordt ingegaan op het thema van de toekomst van de natuurbescherming in een landschap dat wordt gedomineerd door high-techlandbouw. De Faunabescherming zou aan zo'n congres een wezenlijke bijdrage kunnen leveren.

Bij fauna moet je zo min mogelijk sturend optreden

'Hoe gaat het nu met de veldhamster?'

(Foto: Wikipedia; <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=10550799>)

De Ecovisie is te downloaden via www.faunabescherming.nl/cms/wp-content/uploads/2010/11/ecovisie.pdf.

Vegetarische vos

NETTIE DEKKER
EN PAULINE
DE JONG

Veel van het werk van De Fauna-bescherming gebeurt op de achtergrond, vooral in de vorm van bezwaren en rechtszaken. Op dit moment lopen er 19 zaken. In de nieuwe rubriek 'In het geweer' vertelt Argus over de achtergronden en het verloop van opvallende zaken. Toen De Fauna-bescherming de ontheffing van de provincie Zuid-Holland zag voor het doden van vossen in een wortelveld, was ze verbijsterd. Daarom in deze eerste aflevering: de vegetarische vos.

Vossen eten dieren die wortels eten. (Foto: Henk Bos)

Beschikking

In de beschikking van 20 juli 2015 maakt Omgevingsdienst Haaglanden namens Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bekend dat ze een ontheffing verleent aan J.M. Pennings 'voor het bestrijden van vossen tussen zonsondergang en zonsopgang met gebruikmaking van een geweer, eventueel in combinatie met kunstmatige lichtbronnen in de periode van 1 mei tot en met 31 december in een bejaagbaar jachtveld gelegen tussen Ruigenhoek en Halfweg (in de gemeente Noordwijkerhout) ter voorkoming van schade aan gewassen (penen).' De ontheffing geldt tot 1 januari 2020!

Bezwaar

De Faunabescherming dient op 27 juli 2015 bezwaar in tegen de ontheffing en stuurt tegelijkertijd een verzoek om een voorlopige voorziening naar de Rechtbank Den Haag. Samengevat zijn de bezwaren tegen de ontheffing:

- De ontheffing is in strijd met de Benelux-Overeenkomst en de Flora- en faunawet.
- Er is niets gedaan om eventuele schade te voorkomen (een wettelijke eis).
- Het is niet bewezen dat vossen belangrijke schade hebben aangericht of dreigen aan te richten aan wortels.

- Nachtelijke jacht is zeer schadelijk voor de natuur en veroorzaakt veel dierenleed. Van enige controle op de jacht is geen sprake.

Voorzieningenrechter

Op 19 augustus wijst de voorzieningenrechter de voorlopige voorziening af. Hij baseert zijn besluit op het niet op de situatie toegespitste advies van het Faunafonds. Sterker nog: de rechter vult het advies van het Faunafonds op eigen gezag aan: 'Het betoog van verzoekster dat vossen geen wortels en penen eten, en dat bij de afwezigheid van vossen mogelijk de muizenpopulatie op het land van de wortelkweker toeneemt, maakt niet dat de vossen thans niet de schade aan het gewas veroorzaken. Immers, voor het veroorzaken van schade is niet van betekenis of de vos de wortels aanvreet, maar is voldoende of door hun niet betwiste graven in de grond de wortels aan de oppervlakte komen, waardoor het groeiproces wordt vertraagd.'

Beslissing op bezwaar

Op 16 november 2015 oordeelt de bezwarencommissie van de provincie dat het advies van het Faunafonds te algemeen is. Verder ontbreekt

In het geweer

de motivering van daadwerkelijke schade. De commissie adviseert de provincie het bestreden besluit beter te motiveren dan wel te herroepen. De provincie kiest voor het eerste, en laat de ontheffing in stand.

Aanvullend advies Faunafonds

De provincie vraagt aanvullend advies bij het Faunafonds. Volgens Unitmanager De Jong zijn de verhoogde wortelbedden ideale schuilplaatsen voor muizen. Vossen zouden deze opengra-

ven om bij de muizen te komen en zo schade aan de wortels aanrichten. Verder zegt hij: 'Afgezien van de aanwezigheid van muizen eten vossen als alleseters ook wortelen.'

Een statement waarvoor hij

geen enkel bewijs aandraagt. Waar de wortelteler zelf de 'schade' taxeert op 'onder de 600 euro', komt De Jong met een schadepost van minimaal 1650 euro. Volgens het fonds is de inzet van kunstlicht een effectief middel om foeragerende, gravende en muizenjagende vossen in wortelvelden te bestrijden.

Beslissing provincie

Op 28 januari 2016 verklaart de provincie Zuid-Holland het bezwaar van De Faunabescherming ongegrond.

Naar de rechter

De ontheffing geldt vanaf 1 mei. Reden voor De Faunabescherming om de rechtbank te verzoeken de zaak versneld te behandelen. Behalve de hiervoor genoemde bezwaren tegen de ontheffing voert ze het advies aan van de bezwarencommissie. Deze was immers van mening dat het advies van het Faunafonds te algemeen was geformuleerd en dat daaruit niet blijkt dat er in

dit geval daadwerkelijk sprake is van belangrijke schade. Het aanvullende advies van het Faunafonds komt met geen enkel aanvullend bewijs; de opsteller is zelfs niet ter plekke gaan kijken. Van een schaderapport van een onafhankelijke taxateur of instantie is ook geen sprake. Het is buitengewoon ongeloofwaardig dat vossen de niet-bewezen schade hebben veroorzaakt en al helemaal op een oppervlakte van 150 m². Een vos graaft alleen waar muizen zitten. De wortels die hij daarmee eventueel blootlegt, zijn dan al beschadigd door de muizen. Als er al vossen op het perceel zijn, komen zij af op diersoorten die wél wortels eten: muizen, konijnen, hazen en reeën. Vossen zijn daarom eerder verantwoordelijk voor het beperken dan voor het toenemen van schade.

Commentaar

De Faunabescherming is van mening dat een rechter niet op de stoel van de wetgever mag gaan zitten, en ook niet op de stoel van het Faunafonds. De beweringen van het Faunafonds zijn ongefundeerd en onbewezen, wat eens te meer blijkt uit de afsluitende opmerking in het advies van het fonds: 'Het bestuur is benieuwd naar de resultaten en de effecten van de bestrijdingsacties.' Met andere woorden: het fonds heeft geen idee of de nachtelijke jacht op vossen in een wortelveld effectief is. Dat de vos op de landelijke vrijstellingslijst staat, maakt nog niet dat het dier te allen tijde en in alle omstandigheden gedood mag worden. Met de vrijstelling mag de inheemse vos het hele jaar overdag bestreden worden. Om de bescherming ook nog 's nachts op te heffen moet onomstotelijk vaststaan dat vossen belangrijke schade aan – in dit geval – wortels/penen aanrichten. Dat heeft noch de wortelteler, noch het Faunafonds, noch de provincie kunnen aantonen.

Bron

De ontheffing is te vinden via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2015-4576.html>

Berichten over deze zaak in de media:

- <http://www.faunabescherming.nl/2015/07/24/breaking-vegetarische-vossen-in-noordwijkerhout/>
- <https://zuidholland.partijvoordedieren.nl/vragen/schriftelijke-vragen-ontheffing-doden-vos-in-verband-met-schade-door-eten-van-wortels> (incl. antwoorden van de provincie)
- www.omroepwest.nl/nieuws/2929103/Kweker-De-Zilk-mag-op-vossen-jagen-bij-gesnoep-aan-wortels
- <http://www.ad.nl/ad/nl/34821/Rivierenland/article/detail/4123633/2015/08/18/Verbazing-over-vossen-die-velden-wortels-kaal-vreten.dhtml>

Zwanenjacht

Zwanendrifter overleden

Op 21 december meldde *AD Groene Hart* dat zwanendrifter Piet Oostveen was overleden. Hij zou overleden zijn aan een 'zeldzame en slopende hersenziekte'. Zijn vergunning om knobbelzwanen te houden voor het vlees was al ingetrokken door de toenmalige staatssecretaris van Economische Zaken, Sharon Dijksma. Ten tijde van zijn overlijden liep er een rechtszaak tegen hem wegens het illegaal vangen en verhandelen van zwanen. Daarbij werden Oostveen en enkele van zijn familieleden vervolgd voor zware mishandeling van dierenarts Saskia van Rooy.

Wrede zwanenjacht gefilmd

Het zwanendriften voor het vlees mag dan verboden zijn, de 'jacht' op knobbelzwanen onder ontheffingen van provincies neemt toe. EenVandaag bracht op 24 februari een zwanenjacht in de Zuid-Hollandse Krimpenerwaard in beeld. De schokkende beelden leidden tot veel publieke verontwaardiging. Het Openbaar Ministerie en de politie startten een onderzoek en de Statenfracties van SP, Partij voor de Dieren, GroenLinks, PVV, Partij van de Arbeid en D66 stelden mondelinge vragen aan het provinciebestuur. Gedeputeerde Weber heeft aangekondigd striktere voorwaarden aan afschot van zwanen te gaan verbinden en meer 'maatwerk toe te passen'. Fractieleader Marianne Thieme wil dat het kabinet per direct het toezicht op en handhaving van de jacht aanpakt. Ze wil staatssecretaris Martijn van Dam vragen een verbod op de zwanenjacht. Ze diende al eerder een voorstel in om het gebruik van hagelpatronen bij de jacht te stoppen: 'Het afschieten van zwanen met hagel is pure dierenmishandeling.'

Zwanen- mishandeling

Hoe wreed de zwanenjacht is blijkt duidelijk uit het relaas van dierenarts Saskia van Rooy, die getuige was van de doodstrijd van de zwaan op de foto: 'Nadat de jager deze zwaan uit de lucht aanschoot, beten twee honden de nog levende zwaan vele malen, terwijl de jagers toekeken. Daarna greep de jager de zwaan bij haar strot en gooide die over zijn schouder, waarbij haar hele gewicht (circa 15 kg) aan haar strot hing. Vervolgens kneep de jager met beide handen de luchtpijp van de zwaan dicht en wurgde haar, waardoor de stikkende zwaan met beide vleugels – op de rug van de jager – ging klapperen. Daarna gooide de jager de zwaan in de greppel. Hij disloceerde en brak met beide handen bij volle bewustzijn de nekwerfels van de aangeschoten gewonde en gebeten zwaan! Ondanks de gebroken nekwerfels leefde de zwaan nog steeds en werd door de jager als een stuk vuil meegesleurd. Daarna beet de hond de zwaan weer vele malen en hapte stukken weefsel uit haar lijf, terwijl de lachende jagers gemoedelijk met de politie kletsten. Toen de politie tegen de jager zei dat de zwaan leefde, verklaarde de jager in strijd met de waarheid dat 't slechts "stuiptrekkingen" waren. Beelden bewijzen echter dat de zwaan met de door de jager gebroken nek nog geruime tijd leefde en steeds met het lijf, vleugels en poten bewoog.

Een gruwelijke onacceptabele, strafbare zwanenmarteling, gebaseerd op een juridisch volstrekt ondeugdelijke afschotonthefving van de provincie Zuid-Holland, waarop al maandenlang geen enkele deugdelijke controle in het veld is!

Foto: Saskia van Rooy

Jachthut opgeruimd na protest

De kerstperiode is alweer even achter ons, maar we willen toch nog een succesje uit die periode melden. Kim Nouwen kwam eind november in een vestiging van Intratuin in Pijnacker een wel heel eigenaardige uitstalling tegen: 'een jachthut met daarin een jager met geweer, en een aantal ganzen waarvan er eentje al "afgeschoten" was en op zijn kop hing. Belachelijk', vond ze 'en nu niet echt een leuke kerstgedachte om een dergelijk tafereel ter decoratie af te beelden. Er lopen enorm veel mensen en ook kinderen die het zien.' Ze diende een klacht in.

Ook De Faunabescherming klonk in de pen en stuurde een e-mail naar het hoofdkantoor van Intratuin: 'Een dergelijke reclame voor de plezierjacht past ons inziens absoluut niet bij een winkel, die pretendeert mens, dier en milieu

centraal te stellen. Wij verzoeken u met klem ervoor te zorgen dat deze smakeloze vorm van jachtpromotie zo spoedig mogelijk uit de winkel in Pijnacker wordt verwijderd.'

Het antwoord van het tuincentrum liet niet lang op zich wachten. Geschrokken van de klacht, had het hoofdkantoor direct contact opgenomen met de winkel in Pijnacker met het verzoek de

Foto: Kim Nouwen.

ganzen en het geweer onmiddellijk weg te halen. Aldus geschiede: de man in de hut kreeg een verrekijker in handen en de jachthut werd omgetoverd tot een vredige vogelkijkhut. Deze geschiedenis toont maar weer eens aan dat een klacht indienen loont!

Minder grote hoefdieren Oostvaardersplassen

Kortnieuws

Konikpaarden in Oostvaardersplassen. (Foto: Staatsbosbeheer)

Staatsbosbeheer hield op 26 en 27 oktober 2015 helikoptertellingen van de grazers in de Oostvaardersplassen. Boswachter Hans Breeveld schrijft in zijn blog: 'De tellingen van afgelopen oktober laten een beeld zien waaruit blijkt, dat ondanks de zachtere zomer en minder strenge winter, de aantallen dieren zich eerder naar beneden bijstellen, en niet zoals gedacht zou kunnen worden, nog verder doorgroeien. Hieruit blijkt wel, dat het aantal dieren en de omvang van het gebied op elkaar afgestemd zijn geraakt. (...) Al met al is duidelijk, dat de aantallen dus lichtelijk neerwaarts gaan. In hoeverre dit structureel is, is nu (nog) niet te zeggen, maar het lijkt er wel erg sterk op.'

Bron: <https://oostvaardersplassen.wordpress.com/2016/01/13/resultaten-helikoptertellingen-oktober-2015-bekend/>

De buit van de vos

Illustratie:
Ineke van den Abeele

Jachtoerisme in Nederland

De website GetDucks.com biedt jachtreizen aan voor het onbepert ganzen schieten in Nederland. Voor een vijfdaagse geheel verzorgde reis, inclusief gratis gebruik van een jachtgeweer, betalen Amerikanen 4600 dollar. Het nieuws leidde tot verontwaardiging. Kamerleden Leenders en Van Dekken (beiden PvdA) en Marianne Thieme (PvdD) vroegen staatssecretaris Martijn van Dam om opheldering. De provincie Gelderland meldde dat Nederlandse jagers hulp mogen inroepen van gastjagers uit het buitenland. De staatssecretaris onderschrijft dat, maar hij keurt het organiseren van commerciële jachtreizen af. Hij wil dan ook dat er een einde komt aan deze ganzenjachtreizen.

Bron: www.piepvandaag.nl/amerikaanse-ganzenjacht-nederland-illegaal/

Overtredingen tijdens controles Flora- en faunawet

In december 2015 zijn in de provincie Friesland verschillende overtredingen geconstateerd tijdens controles in het kader van de Flora- en faunawet.

- In Laaxum werd een jager afkomstig uit Hindeloopen bekeurd voor het schieten en onder zich hebben van holenduiven. De holenduif is een beschermde soort en mag niet worden bejaagd.
- In Mildam werden jagers bekeurd voor het schieten van eenden op plaatsen waar ze geen jachtrecht hadden.
- In Bakkeveen werd een jager bekeurd voor het bij zich hebben van verboden loodhagelatronen.
- In Opeinde werd een jager bekeurd voor het schieten en onder zich hebben van drie holenduiven.
- In Hoornsterzwaag werd een jager bekeurd voor het schieten en onder zich hebben van drie beschermde kraakeenden. Het is verboden om op kraakeenden te jagen.

Bron: www.politie.nl/nieuws

Roofvogels vergiftigd in Fries Jachtgebied

Binnen een jachtgebied in het Friese Hallum heeft de politie meerdere vergiftigde roofvogels aangetroffen, waaronder een dode kiekendief. In de buurt van de vondst trof de politie een jager uit de gemeente Ferwerderadiel. In zijn auto vonden agenten een – waarschijnlijk met gif bewerkte – dode eend, verboden loodhagelatronen en bestrijdingsmiddelen. De politie heeft deze in beslag genomen. Voor nader onderzoek zijn de vogels en de bestrijdingsmiddelen naar het Centraal Veterinair Instituut in Lelystad gebracht. Bron: www.dierennieuws.nl/vogels/roofvogels-dood-aangetroffen-in-fries-jachtgebied

Petitie verbod muskusrattenvallen in natuurgebieden

Kees Beart en zijn vrouw zijn eigenaar van een terrein dat sinds de jaren tachtig een natuurbestemming heeft. Op 26 februari jl. deden zij een lugubere ontdekking. Een muskusrattenvanger had ongevraagd een klem op hun afgesloten terrein geplaatst en daarin was een bunzing terechtgekomen. Bunzingen eten muskusratten en volgen de dieren in hun gangenstelsels.

'Het is wel heel tragisch dat een menselijke rattenvanger zo een dierlijke rattenvanger om zeep helpt', aldus Beart. Muskusrattenvangers mogen overal, zelfs in en rond natuurgebieden, vallen en klemmen plaatsen. Met een petitie wil hij de Tweede Kamer bewegen om dit in natuurgebieden te verbieden.

Een overzichtsartikel over 70 jaar muskusrattenbestrijding was te lezen in *Argus* 2014-2, ook te vinden via bit.ly/1RFLPYe. Meer informatie over Beart en zijn actie kunt u vinden via bit.ly/1TljAyw.

Vogelvrij

Soort: (grote) Canadese gans

(*branta canadensis*)

Klasse: vogels (*aves*)

Orde: eendvogels (*anseriformes*)

Familie: eendachtigen (*anatidae*)

Geslacht: zwarte ganzen (*branta*)

'Jacht'seizoen: jaarrond

Foto: Ineke van den Abeele

In principe genieten alle inheemse vogels en zoogdieren wettelijk bescherming, maar voor een aantal soorten geldt deze bescherming niet. Zij staan op de landelijke vrijstellingslijst (in feite een dodenlijst). De bestrijding mag geen jacht heten, maar is dat natuurlijk wel. De Canadese gans is een van de soorten die zonder ontheffing kan worden bejaagd om 'belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren of schade aan fauna' te voorkomen. In de praktijk mag de vogel gedood worden, ook als er géén sprake is van schade. Ook het verstoren en weghalen van nesten is toegestaan, zo ook het rapen van de eieren. De Canadese gans is de grootste ganzensoort in Nederland. De vogels werden vanaf de jaren 1920 naar Europa gebracht voor de jacht en als parkvogel. Vorig jaar februari was er veel ophef over een 'schietfeestje', waarvan het doel was om in één dag zo veel mogelijk nijlganzen en Canadese ganzen in Limburg te doden. Voorstanders van afschot beschuldigen de vogel van het verstoren en verdringen van de overige fauna, schade aan de natuur en gewassen door overbegrazing, vertrapping en bevuiling. Daarbij heten ze agressief te zijn tegen andere watervogels, waardoor die minder broedkansen krijgen.